

ตุลาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ข้อหารือกรณีการแต่งตั้งผู้รักษาราชการแทน
เรียน เลขาธิการนายกรัฐมนตรี

ตามที่ท่านเลขาธิการนายกรัฐมนตรีได้ขอความเห็นเกี่ยวกับเรื่องการแต่งตั้งข้าราชการให้รักษาราชการแทนตามความในมาตรา ๔๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม นั้น

สำนักงาน ก.พ.ร. พิจารณาแล้วขอเรียนว่า โดยที่มาตรา ๔๖ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม บัญญัติว่า “ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งอธิบดี หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้รองอธิบดีเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้ามีรองอธิบดีหลายคน ให้ปลัดกระทรวงแต่งตั้งรองอธิบดีคนใดคนหนึ่งเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้าไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งรองอธิบดีหรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ปลัดกระทรวงแต่งตั้งข้าราชการในกรมซึ่งดำรงตำแหน่งเทียบเท่ารองอธิบดีหรือข้าราชการตั้งแต่ตำแหน่งหัวหน้ากองหรือเทียบเท่าขึ้นไปคนใดคนหนึ่งเป็นผู้รักษาราชการแทน แต่ถ้านายกรัฐมนตรีสำหรับสำนักนายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเห็นสมควรเพื่อความเหมาะสมแก่การรับผิดชอบการปฏิบัติราชการในกรม นั้น นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงจะแต่งตั้งข้าราชการคนใดคนหนึ่งซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารองอธิบดีหรือเทียบเท่าเป็นผู้รักษาราชการแทนก็ได้” ซึ่งจากบทบัญญัติดังกล่าวจะเห็นได้ว่า กฎหมายได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการแต่งตั้งผู้รักษาราชการแทนอธิบดีในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งอธิบดี หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ไว้ดังนี้

(๑) ในกรณีที่มิมีรองอธิบดีหลายคน ให้ปลัดกระทรวงแต่งตั้งรองอธิบดีคนใดคนหนึ่งเป็นผู้รักษาราชการแทน

(๒) ถ้าไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งรองอธิบดี หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ปลัดกระทรวงแต่งตั้งข้าราชการในกรมซึ่งดำรงตำแหน่งเทียบเท่ารองอธิบดี หรือข้าราชการตั้งแต่ตำแหน่งหัวหน้ากองหรือเทียบเท่าขึ้นไปคนใดคนหนึ่งเป็นผู้รักษาราชการแทน

(๓) แต่ถ้านายกรัฐมนตรีสำหรับสำนักนายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเห็นสมควรเพื่อความเหมาะสม จะแต่งตั้งข้าราชการคนใดคนหนึ่งซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารองอธิบดีหรือเทียบเท่าเป็นผู้รักษาราชการแทนก็ได้

ประกอบกับโดยที่มาตรา ๔๖ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติฉบับเดียวกัน บัญญัติว่า “ให้นำความในวรรคหนึ่งและวรรคสองมาใช้บังคับแก่กรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งเลขาธิการ รองเลขาธิการ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ หรือตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นซึ่งเทียบเท่าปลัดกระทรวงหรืออธิบดี ในส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น และมีฐานะเป็นกรมด้วยโดยอนุโลม” ฉะนั้น การแต่งตั้งผู้รักษาราชการแทนเลขาธิการ ผู้อำนวยการ หรือตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นซึ่งเทียบเท่าปลัดกระทรวงหรืออธิบดี ในส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น และมีฐานะเป็นกรม ให้ให้นำความในมาตรา ๔๖ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาใช้บังคับโดยอนุโลม

แต่อย่างไรก็ดี ก็มีประเด็นข้อกฎหมายที่อาจจะมีการโต้แย้งได้ว่า การใช้อำนาจของ นายกรัฐมนตรีตามมาตรา ๔๖ วรรคหนึ่ง เป็นการใช้อำนาจในฐานะรัฐมนตรีที่กำกับดูแลรับผิดชอบสำนัก นายกรัฐมนตรี (ในฐานะรัฐมนตรีว่าการกระทรวง) เท่านั้น ซึ่งก็จะส่งได้เฉพาะข้าราชการในสังกัดสำนัก นายกรัฐมนตรีได้เท่านั้น ไม่สามารถสั่งให้ข้าราชการต่างกระทรวง กรม มาเป็นผู้รักษาราชการแทนได้

ด้วยเหตุนี้ เพื่อเป็นการแก้ปัญหาดังกล่าว สำนักงาน ก.พ.ร. จึงเห็นว่าควรที่จะได้ ดำเนินการโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑ (๕) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ แต่งตั้งข้าราชการจากกระทรวง กรม อื่นให้มาดำรงตำแหน่งในสำนักนายกรัฐมนตรีก่อน ซึ่งก็ จะมีผลทำให้ข้าราชการผู้นั้นมีฐานะเสมือนเป็นข้าราชการสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี อันทำให้นายกรัฐมนตรี สามารถใช้อำนาจตามมาตรา ๔๖ วรรคหนึ่ง สั่งให้ข้าราชการผู้นั้นเป็นผู้รักษาราชการแทนได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายทศพร ศิริสัมพันธ์)

เลขาธิการ ก.พ.ร.

สำนักกฎหมายและระเบียบราชการ

โทร. ๐ ๒๓๕๖ ๙๙๙๙ ต่อ ๘๘๙๑

โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๘๒๓๐